

УДК 338.45:330.005.336.4:658

DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2025-1-16>

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО МУЛЬТИРІВНЕВОЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

І. Ю. ЧЕРНЯВСЬКИЙ

кандидат економічних наук,

Національний університет біоресурсів та природокористування України

***Анотація.** Метою статті є розробка методичного підходу мультирівневої диференціації розвитку інтелектуального капіталу підприємств аграрної сфери в умовах цифрової економіки. **Методика дослідження** включає загальнонаукові положення та спеціальні методи розпізнавання економічних явищ і процесів, зокрема використано методи дедукції, індукції, наукового абстрагування, узагальнення, експертних оцінок, ранжування та ієрархії. **Результати.** Запропоновано методичний підхід мультирівневої диференціації розвитку інтелектуального капіталу підприємств аграрної сфери в умовах цифрової економіки. **Практична значущість результатів** дослідження полягає у використанні мультирівневої диференціації розвитку інтелектуального капіталу підприємств аграрної сфери в умовах цифрової економіки, що дозволяє не лише оцінити поточний стан інтелектуального капіталу, а й розробити ефективну стратегію його розвитку.*

***Ключові слова:** інтелектуальний капітал, підприємства аграрної сфери, цифрова економіка, методичні підходи, мультирівнева диференціація.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. Актуальність розробки методичного підходу мультирівневої диференціації розвитку інтелектуального капіталу підприємств аграрної сфери в умовах цифрової економіки обґрунтовується низкою аргументів, які відображають сучасні виклики та тенденції розвитку аграрної сфери. Так, умови цифрової економіки вимагають від підприємств аграрної сфери інтеграції новітніх технологій, таких як інтернет речей (IoT), штучний інтелект (AI), великі дані (Big Data), блокчейн тощо, що змінює композиційну структуру інтелектуального капіталу, акцентуючись на цифрових компетенціях, інноваційності та адаптивності, а відсутність чітких методичних підходів оцінки рівня розвитку інтелектуального капіталу ускладнює визначення ефективності використання цифрових технологій та їх впливу. Крім того, інтелектуальний капітал стає ключовим джерелом підвищення конкурентоспроможності, що для аграрних підприємств є особливо важливим, оскільки вони стикаються з жорсткою конкуренцією на міжнародних ринках, з глобальними викликами, такими як зміна клімату, зростання населення, дефіцит ресурсів, а диференціація рівнів розвитку інтелектуального капіталу дозволяє виявити слабкі місця та розробити стратегії їх усунення. Водночас, інтелектуальний капітал є основою для створення інноваційних продуктів, технологій і бізнес-моделей, а умови цифрової економіки прискорюють цей процес, що робить необхідним розробку методичних інструментів для оцінки та

ефективного управління інтелектуальним капіталом, що сприятиме зростанню продуктивності, зниженню витрат і підвищенню рентабельності підприємств. Таким чином, розробка методичного підходу диференціації рівнів розвитку інтелектуального капіталу підприємств аграрної сфери в умовах цифрової економіки є актуальною через необхідність адаптації до нових умов, підвищення конкурентоспроможності, оптимізації управлінських рішень та забезпечення інноваційного розвитку, що дозволить підприємствам ефективно використовувати свої ресурси, забезпечити сталий розвиток і відповідати на сучасні виклики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розробці та удосконаленню методичних підходів щодо оцінки інтелектуального капіталу, як багатовимірного, динамічного феномену, який має стратегічне значення, присвячено багато наукових розвідок. Зокрема, варто звернути увагу на цікаві пропозиції таких дослідників, як: І. Ахновська, Р. Бондаренко [1], О. Гарматюк [2], М. Гетьман [3], О. Гудзь, Н. Прокопенко, О. Харковина [4], С. Дуга С. [5], Ю. Ковтуненко, С. Каверіна [6], О. Левіт, В. Рогов [7], О. Пашенко [8], D. Vrontis, M. Christofi, E. Battisti, E. Graziano [9]. Попри обґрунтованість запропонованих підходів, залишається дискусійною та не вирішеною проблема розробки методичного підходу мультирівневої диференціації розвитку інтелектуального капіталу підприємств аграрної сфери в умовах цифрової економіки.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розробка методичного

підходу мультирівневої диференціації розвитку інтелектуального капіталу підприємств аграрної сфери в умовах цифрової економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Методичний підхід – це загальна стратегія або концепція, яка визначає напрямки дослідження чи оцінки. Він включає в себе систему принципів, ідей, теоретичних основ і конкретних методів, які використовуються для досягнення поставлених цілей. Методичний підхід задає загальну логіку дослідження або аналізу, визначає, які аспекти будуть розглядатися, і які критерії будуть використовуватися для оцінки. Найчастіше вчені [3; 4; 6] використовують: системний підхід (розгляд процесів та явищ як цілісної системи); комплексний підхід (врахування всіх аспектів діяльності) та стратегічний підхід (орієнтація на довгострокові цілі та перспективи). Оцінка та управління інтелектуальним капіталом є важливими завданнями для сучасних підприємств, що вимагає поєднання різних методичних підходів, адаптованих до специфіки виду економічної діяльності та потреб конкретного підприємства [7].

Аналіз та узагальнення наукових публікацій [1–6; 9], переконує, що у сучасних умовах цифрової економіки диференціація рівнів розвитку інтелектуального капіталу підприємств аграрної сфери мають ґрунтуватися на різних методичних підходах, оскільки „основними джерелами розвитку відкритих систем є внутрішні протиріччя, які зумовлені та локалізуються процесами самоорганізації системи; флуктуації зовнішнього середовища внаслідок різноманітних змін оточення підприємства локалізуються механізмами негативного зворотного зв'язку. Ці протиріччя – рушійна сила розвитку системи, для якої характерні незворотні, спрямовані, закономірні зміни” [8, с. 100]. Розглянемо існуючі методичні підходи. Системний підхід, розглядає інтелектуальний капітал як складну систему, що складається з взаємопов'язаних елементів (людський, структурний, клієнтський капітал), що дозволяє оцінити взаємодію між компонентами інтелектуального капіталу та визначити ключові чинники, що впливають на його розвиток, при цьому переважно використовують методи системного аналізу, моделювання та SWOT-аналізу. Інтегральний підхід, враховує сукупність показників, що характеризують різні аспекти інтелектуального капіталу, що дозволяє оцінити загальний рівень розвитку інтелектуального капіталу підприємства, при цьому переважно використовують методи побудови інтегральних індексів та багатокритеріальної оцінки. Компетентнісний підхід, акцентує увагу на рівні професійних знань, навичок та компетенцій працівників, що дозволяє оцінити якість

людського капіталу та його внесок у розвиток підприємства, при цьому переважно використовуються методи оцінки компетенцій та аналізу кваліфікаційного рівня персоналу. Інноваційний підхід, враховує здатність підприємства до інновацій та інтелектуального розвитку, включаючи використання цифрових технологій, що дозволяє оцінити рівень інтелектуалізації, інноваційності та адаптації до цифрової економіки, при цьому переважно використовуються методи аналізу інноваційної активності та оцінки використання цифрових інструментів. Ресурсний підхід, розглядає інтелектуальний капітал як стратегічний ресурс підприємства, що дозволяє оцінити наявність та ефективність використання інтелектуальних ресурсів, при цьому переважно використовуються методи аналізу ресурсного потенціалу та оцінки ефективності використання ресурсів. Кампаративний підхід, базується на порівнянні рівнів розвитку інтелектуального капіталу різних підприємств галузі, що дозволяє виявити лідерів та аутсайдерів, визначити кращі практики, при цьому переважно використовуються методи бенчмаркінгу та порівняльного аналізу. Динамічний підхід, враховує зміни рівня інтелектуального капіталу в часі, що дозволяє оцінити тенденції та прогнозувати майбутній розвиток, при цьому переважно використовуються методи аналізу динаміки показників та прогнозування. Цифровий підхід, акцентує увагу на використанні цифрових технологій для управління інтелектуальним капіталом, що дозволяє оцінити рівень цифровізації підприємства та її вплив на інтелектуальний капітал, при цьому переважно використовуються методи аналізу цифрової інфраструктури та оцінка використання Big Data, штучного інтелекту тощо. Регіональний підхід, враховує специфіку регіону, в якому функціонує підприємство, що дозволяє оцінити вплив регіональних чинників на розвиток інтелектуального капіталу, при цьому переважно використовуються методи регіонального аналізу та оцінки інфраструктурних умов. Економіко-математичний підхід ґрунтується на математичних моделях для оцінки інтелектуального капіталу, що дозволяє кількісно оцінити вплив різних факторів на інтелектуальний капітал, при цьому переважно використовуються методи математичного моделювання та економетричного аналізу.

Умови цифрової економіки вимагають від підприємств аграрної сфери адаптації до нових технологій, підвищення ефективності використання ресурсів та розвитку інтелектуального капіталу, тому для диференціації рівнів розвитку інтелектуального капіталу підприємств аграрної сфери в умовах цифрової економіки доцільно використовувати мультимодульний методичний підхід, який дозволить отримати комплексну мультирівневу диференціацію розвитку інтелектуального капі-

талу підприємств аграрної сфери в умовах цифрової економіки. Цей методичний підхід комбінує: системний підхід (інтелектуальний капітал розглядається як складова загальної стратегії розвитку підприємства, враховуючи взаємозв'язок між його компонентами); кластерний підхід (здійснюється групування підприємств за рівнем розвитку інтелектуального капіталу на основі ключових індикаторів та показників; кампарентний підхід (порівнюються показники інтелектуального капіталу підприємств з кращими в галузі); інтегрований цифровий підхід (здійснюється оцінка та прогнозування розвитку інтелектуального капіталу під впливом використання Big Data, штучного інтелекту (AI) та аналітичних платформ); підхід стратегічного картування (визначаються ключові напрями розвитку інтелектуального капіталу з урахуванням специфіки аграрної сфери).

Мультимодульний методичний підхід передбачає використання системи методів, оскільки методи вважаються частиною методичного підходу і застосовуються для реалізації його принципів, їм притаманна чітка структура і алгоритм використання. Наголосимо, що метод – це конкретний інструмент, який використовується для вирішення визначених задач шляхом збору, аналізу та інтерпретації даних. Основними методами мультимодульного методичного підходу диференціації рівнів розвитку інтелектуального капіталу підприємств аграрної сфери в умовах цифрової економіки слід вважати:

методи оцінки інтелектуального капіталу (метод балів (рейтингів), які присвоюються різним компонентам, метод визначення вартості інтелектуального капіталу через оцінку нематеріальних активів, індексний метод, наприклад, індекси інноваційності, цифрової якості, інтелектуалізації);

методи аналізу цифрової зрілості (оцінка рівня цифровізації, автоматизації процесів, наявність цифрових платформ, аналіз використання великих даних у виробничих процесах, оцінка стану інформаційно-комунікаційної інфраструктури підприємства (наприклад, наявність IoT, штучного інтелекту, хмарних технологій));

методи оцінки людського капіталу (оцінка компетенцій персоналу, аналіз рівня освіти, професійних навичок працівників, інноваційна активність, оцінка участі співробітників у розробці та впровадженні інноваційних проектів, аналіз програм підвищення кваліфікації та навчання персоналу);

методи оцінки організаційного капіталу (оцінка організаційного дизайну, культури, поведінки, аналіз ефективності управлінських процесів, адаптованих до умов цифрової економіки, аналіз креативного середовища, інформаційних систем, інноваційної інфраструктури, лабораторій, центрів розробок);

методи оцінки комунікаційного капіталу (аналіз партнерських мереж, лояльності та задоволеності клієнтів, рівень цифрових каналів взаємодії, оцінка ефективності використання цифрових медіа платформ для взаємодії та комунікацій, електронної комерції, соціальних мереж);

методи порівняльного аналізу (бенчмаркінг, порівняння показників інтелектуального капіталу підприємства з аналогічними показниками конкурентів та з галузевими стандартами, аналіз кращих практик, вивчення досвіду лідерів галузі);

методи економічного аналізу (оцінка фінансових результатів, оцінка зовнішніх чинників, які впливають на розвиток інтелектуального капіталу аналіз впливу інтелектуального капіталу на фінансові показники підприємства, рентабельність, продуктивність, оцінка інвестицій в інновації, аналіз обсягів інвестицій у цифрові технології та їх впливу на розвиток підприємства);

методи моделювання та прогнозування (математичне моделювання, використання моделей для прогнозування розвитку інтелектуального капіталу в умовах цифрової економіки, сценарний аналіз, розробка сценаріїв розвитку підприємства з урахуванням різних рівнів цифрової трансформації);

експертні методи (опитування та анкетування працівників, керівників, клієнтів та партнерів, збір даних про рівень цифрової грамотності, задоволеність умовами праці, готовність до інновацій);

методи інтегральної оцінки (розробка інтегральних індексів, які враховують різні аспекти інтелектуального капіталу, використання програмних засобів для інтеграції та аналізу даних).

Означені методи дозволяють комплексно оцінити стан та перспективи розвитку інтелектуального капіталу підприємств аграрної сфери в умовах цифрової економіки, враховуючи як внутрішні, так і зовнішні чинники. Після такої комплексної оцінки, розвиток інтелектуального капіталу підприємств аграрної сфери в умовах цифрової економіки доцільно розглядати у фокусі шістьох рівнів диференціації. Кожен рівень відображає певний етап трансформації та інтеграції цифрових технологій, знань й інновацій у інтелектуалізацію діяльності підприємства. Представимо характеристику цих рівнів:

1. Початковий рівень (традиційний), за такого рівня підприємства використовують традиційні методи ведення сільського господарства з мінімальним застосуванням цифрових технологій, інтелектуальний капітал обмежений знаннями та досвідом працівників, які передаються з покоління в покоління, а цифрові технології відсутні або використовуються фрагментарно (наприклад, базові комп'ютерні програми для обліку), завданням тут буде запровадження базових цифрових інструментів для підвищення ефективності.

2. Рівень автоматизації процесів, цей рівень характеризується початком використання цифрових технологій для автоматизації окремих процесів (наприклад, системи поливу, моніторингу ґрунту), в обсягах інтелектуального капіталу зростає значення технічних знань та навичок роботи з цифровими інструментами, починається використання IoT (інтернету речей), сенсорів, базових програм для аналізу даних, завданням тут буде оптимізація виробничих процесів через автоматизацію.

3. Рівень інтеграції даних, за такого рівня підприємства інтегрують дані з різних джерел (метеорологічні дані, стан ґрунту, ринкові тенденції) для прийняття рішень, відбуваються якісні зрушення в компонентах інтелектуального капіталу, акцент на аналітичних навичках та вмінні працювати з великими масивами даних, започатковується використання хмарних платформ, Big Data, GIS (геоінформаційних систем), завданням тут буде побудова системи управління на основі великих даних.

4. Рівень інноваційного розвитку, за такого рівня підприємства активно впроваджують інновації, такі як точне землеробство, штучний інтелект, блокчейн для ланцюгів поставок, інтелектуальний капітал характеризується розвитком креативного мислення, здатності до інновацій та міждисциплінарної співпраці, активно починає використовуватися AI (штучний інтелект), машинне навчання, блокчейн, роботизація, завданням тут буде створення конкурентних переваг через інновації.

5. Рівень екосистемної взаємодії, за такого рівня підприємства стають частиною інтелектуальної цифрової екосистеми, взаємодіючи з іншими учасниками ринку (постачальниками, споживачами, партнерами, інститутами), інтелектуальний капітал розвивається фокусуючись на комунікативних навичках, управлінні мережами та стратегічному партнерстві, впроваджуються платформи для колаборації, електронні торгові майданчики, цифрові ланцюги поставок, завданням тут буде розширення можливостей через співпрацю в екосистемі.

6. Рівень трансформації бізнес-моделей, за такого рівня підприємства повністю трансформують свої бізнес-моделі, використовуючи цифрові технології для створення нових продуктів, послуг та джерел доходу, характерною ознакою інтелектуального капіталу стає високий рівень стратегічного мислення, здатність до постійного навчання та адаптації за розширеного використання AI, блокчейну, віртуальної та доповненої реальності (VR/AR), цифрових платформ, завданням тут буде створення нових ринків та можливостей через цифрову трансформацію.

Фактично, означені рівні відображають еволюцію інтелектуального капіталу підприємств

аграрної сфери від традиційних підходів до повноцінного використання цифрових технологій для досягнення конкурентних переваг у цифровій економіці.

Підсумовуючи, наголосимо, що використання розробленого мультимодульного методичного підходу диференціації рівнів розвитку інтелектуального капіталу підприємств аграрної сфери в умовах цифрової економіки допоможе виконати наступні завдання: оцінка поточного стану інтелектуального капіталу (визначення якісного рівня усіх компонент інтелектуального капіталу, ідентифікація цифрової зрілості та діагностика інтелектуального потенціалу підприємства, постійний аналіз динаміки розвитку інтелектуального капіталу); виявлення слабких та сильних сторін (визначення проблемних зон та резервів використання інтелектуального капіталу, ідентифікація конкурентних переваг); розробка стратегії розвитку інтелектуального капіталу (розробка прогнозів, формування планів щодо підвищення компетенцій й кваліфікації персоналу, формування дорожньої карти впровадження цифрових технологій для оптимізації бізнес-процесів); підвищення конкурентоспроможності підприємства (прогнозування ризиків та нових можливостей у цифровій економіці, забезпечення адаптації підприємства до умов цифрової економіки, розвиток інноваційних продуктів та послуг); оптимізація використання ресурсів (ефективне управління знаннями та інформацією, зменшення витрат за рахунок цифровізації);

Таким чином, розроблений мультимодульний методичний підхід диференціації рівнів розвитку інтелектуального капіталу підприємств аграрної сфери в умовах цифрової економіки дозволяє не лише оцінити поточний стан інтелектуального капіталу, а й розробити ефективну стратегію його розвитку, що є ключовим для успіху підприємств аграрної сфери в умовах цифрової економіки.

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямі. В статті розроблено методичний підхід мультирівневої диференціації розвитку інтелектуального капіталу підприємств аграрної сфери в умовах цифрової економіки, зокрема з'ясовано змістове наповнення поняття «методичний підхід», розглянуто існуючі методичні підходи, Умови цифрової економіки вимагають від підприємств аграрної сфери адаптації до нових технологій, підвищення ефективності використання ресурсів та розвитку інтелектуального капіталу, тому для диференціації рівнів розвитку інтелектуального капіталу підприємств аграрної сфери в умовах цифрової економіки доцільно використовувати мультимодульний методичний підхід, який комбінує: системний, кластерний, кампа-

рентний, інтегрований цифровий підхід та підхід стратегічного картування. Запропонований методичний підхід передбачає використання системи методів: оцінки інтелектуального, людського, організаційного комунікаційного капіталу, моделювання та прогнозування, інтегральної оцінки, аналізу цифрової зрілості, порівняльного й економічного аналізу та експертні методи. Означені методи дозволяють комплексно оцінити стан та перспективи розвитку інтелектуального капіталу підприємств аграрної сфери в умовах цифрової економіки, враховуючи як внутрішні, так і зовнішні чинники. Обґрунтовано, що після такої комплексної оцінки, розвиток інтелектуального капіталу підприємств аграрної сфери в умовах цифрової економіки доцільно розглядати у фокусі шістьох рівнів диференціації. Кожен рівень відображає певний етап трансформації та

інтеграції цифрових технологій, знань й інновацій у інтелектуалізацію діяльності підприємства. Фактично, результатом застосування запропонованого підходу для підприємств аграрної сфери стане зростання ефективності використання інтелектуального капіталу, підвищення компетентностей, екологізації, соціальної відповідальності та нарощення інтелектуального потенціалу підприємств, збільшення конкурентоспроможності на ринку, забезпечення сталого розвитку в умовах цифрової економіки.

Перспективами подальших досліджень вважаємо обґрунтування панорами критеріїв та індикаторів розвитку інтелектуального капіталу підприємств аграрної сфери в умовах цифрової економіки для ідентифікації контурів зон та резервів розвитку інтелектуального капіталу підприємств аграрної сфери.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ахновська І., Бондаренко Р. Науково-методичні підходи до визначення діджиталізації. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. № 6. С. 63–67. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.6-12>
2. Гарматюк О. Методичні підходи до оцінювання ефективності збутової діяльності підприємств. *Економічний простір*. 2024. № 190. С. 3–7. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/190-1>
3. Гетьман М.А. Методичний підхід до оцінки інтелектуального капіталу машинобудівного підприємства. *Ефективна економіка*. 2016. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6371>
4. Гудзь О.Є., Прокопенко Н.С., Харковина О.Г. Розвиток інтелектуального капіталу: монографія. Львів : ЛігаПрес. 2018. 184 с.
5. Дуга С. Теоретико-методичні підходи до оцінки якості людського капіталу: сучасний аспект. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-9>
6. Ковтуненко Ю.В., Каверіна С.Ю. Методичний інструментарій оцінки інтелектуального капіталу інноваційного розвитку підприємства. *Економіка і суспільство*. 2016. № 2. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/2_ukr/51.pdf
7. Левіт О., Рогов В. Оцінювання інтелектуального капіталу в цифровому інжинірингу. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2024. № 3 (113). С. 25–30. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2024-3-3>
8. Пашенко О.П. Стратегічне управління розвитком підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2011. № 2. Т. 2. С. 99–103.
9. Vrontis D., Christofi M., Battisti E., Graziano E. A. Intellectual capital, knowledge sharing and equity crowdfunding. *Journal of Intellectual Capital*. 2021. No 22(1). P. 95–121.

REFERENCES

1. Akhnovska, I., & Bondarenko, R. (2023). Naukovo-metodychni pidkhody do vyznachennia didzhytalizatsii [Scientific and methodological approaches to defining digitalization]. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*, 6, 63–67. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.6-12> [in Ukrainian].
2. Harmatiuk, O. (2024). Metodychni pidkhody do otsiniuvannia efektyvnosti zbutovoi diialnosti pidpriemstv [Methodological approaches to assessing the effectiveness of enterprise sales activities]. *Ekonomichnyi prostir*, 190, 3–7. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/190-1> [in Ukrainian].
3. Hetman, M. A. (2016) Metodychni pidkhid do otsinky intelektualnoho kapitalu mashynobudivnoho pidpriemstva [Methodical approach to assessing the intellectual capital of a machine-building enterprise]. *Efektivna ekonomika*, 9. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6371> [in Ukrainian].
4. Hudz, O. Ie., Prokopenko, N. S. & Kharkovyna, O. H. (2018). *Rozvytok intelektualnoho kapitalu* [Development of intellectual capital]: monohrafiia. Lviv: LihaPres, 184 p. [in Ukrainian].
5. Duha, S. (2024). Teoretyko-metodychni pidkhody do otsinky yakosti liudskoho kapitalu: suchasnyi aspekt [Theoretical and methodological approaches to assessing the quality of human capital: a modern aspect]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-9> [in Ukrainian].
6. Kovtunenکو, Yu. V. & Kavierina, S. Iu. (2016). Metodychni instrumentarii otsinky intelektualnoho kapitalu innovatsiinoho rozvytku pidpriemstva [Methodological tools for assessing the intellectual capital of innovative development of an enterprise]. *Ekonomika i suspilstvo*, 2. Available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/2_ukr/51.pdf [in Ukrainian].

7. Kovtunenکو, Yu. V. & Kavierina, S. Iu. (2016). Metodychnyi instrumentarii otsinky intelektualnoho kapitalu innovatsiinoho rozvytku pidpryemstva [Intellectual capital assessment in digital engineering]. *Ekonomika i suspilstvo*, 3 (113), 25–30. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2024-3-3> [in Ukrainian].

8. Pashchenko, O. P. (2011). Stratehichne upravlinnia rozvytkom pidpryemstva [Strategic management of enterprise development]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, 2(2), 99–103 [in Ukrainian].

9. Vrontis, D., Christofi, M., Battisti, E. & Graziano, E. A. (2021). Intellectual capital, knowledge sharing and equity crowdfunding. *Journal of Intellectual Capital*, 22(1), 95–121.

Ivan Cherniavskiy, University of Bioresources and Nature Management of Ukraine. **Methodological approaches to multi-level differentiation of intellectual capital development of agricultural enterprises in the digital economy.**

Annotation. The purpose of the research is to develop a methodological approach for multi-level differentiation of the development of intellectual capital of agricultural enterprises in the digital economy. The research methodology includes general scientific provisions and special methods of recognizing economic phenomena and processes, in particular, the methods of deduction, induction, scientific abstraction, generalization, expert assessments, ranking and hierarchy were used. **Findings.** The content of the concept of “methodological approach” was clarified, existing methodological approaches were considered, it was determined that the conditions of the digital economy require agricultural enterprises to adapt to new technologies, increase the efficiency of resource use and the development of intellectual capital, therefore, to differentiate the levels of development of intellectual capital of agricultural enterprises in the digital economy, it is necessary to use a multi-modular methodological approach that combines: systemic, cluster, comparative, integrated digital approach and strategic mapping approach. The proposed methodological approach involves the use of a system of methods that allow for a comprehensive assessment of the state and prospects for the development of intellectual capital of agricultural enterprises in the digital economy, taking into account both internal and external factors. It is justified that after such a comprehensive assessment, the development of intellectual capital of agricultural enterprises in the digital economy should be considered in the focus of six levels of differentiation. Each level reflects a certain stage of transformation and integration of digital technologies, knowledge and innovations into the intellectualization of the enterprise’s activities. **Practical value of the research results.** The result of applying the proposed approach for agricultural enterprises will be an increase in the efficiency of using intellectual capital, increasing competencies, greening, social responsibility and building the intellectual potential of enterprises, increasing competitiveness in the market, ensuring sustainable development in the digital economy.

Keywords: intellectual capital, agricultural enterprises, digital economy, methodological approaches, multi-level differentiation.